



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis**

**Florentius <Batavus>**

**Antverpiae, 1551**

Disciplina morum qualis sit virtus, & qua in re sita sit: item admonitio ad omneis praelatos. Ca.5.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-30077**

DE PROBITATE

suā quā secum circūfert miseriam celare & cohibere nouit, nā ita plerunq; miseria ipsa seu mali fomes euinci consueuit, dū uidelicet foras erūpere non sinitur. Ignis enim si suffocet, tādē extinguit, radix si mole aliqua premat, puta terre vel lapidū, ita ut emergere haud possit, tādē in seipsa putrescit ac penitus perit, fontis itē scaturigo si diutius obturetur tādē prorsus tollitur. Itidē vsuuenit & in vitijs arrogātia, iracūdia, vanitate, impudicitia & in alijs prauis animi affectib<sup>9</sup>: quod licet in pectore hominis nonnunquā altius figāt radices, facile tamē peribunt intus, si via eis erūpendi precludatur foris. Est itaq; extraria hæc morum honestas, decēsque membrorum ac sensuum cohibitio fundamentū quoddam, & virtus quædā initialis, omnibus spirituales vitā auspicantibus apprimè necessaria, utpote per quam vagus aliqui hominis animus paulatim sibi restituitur, vnitur & ad quietem componitur: que Ber. quies, teste Bernardo, primū est subsidium ad sanandam à suis languoribus animam.

Disciplina morum qualis sit virtus, & qua in re sita sit: item admonitio ad omnes prælatos. Ca. 5.

**V**T aut de virtutis huius nempe disciplinæ honestate seu modestia fusi-  
us differamus, principio dicēdū iuxta  
rectum

rectum docendi ordinem quid sit discipli-  
 na, & in quo sita sit. Describi ergo potest  
 hoc modo. Disciplina est membrorum om-  
 nium motus ordinatus, & dispositio decēs  
 in omni habitu & actione. Respicit autem  
 omnes circumstantias temporis loci & per-  
 sonarum. De hac ipsa disciplina loquitur  
 pulcherrimè Bernardus, ad virginem quan-  
 dam Sophiam nomine ita scribens. O quā  
 compositum reddit omnem puellaris cor-  
 poris statum, nedum & mentis habitū, dis-  
 ciplina? Cornicem submituit, ponit superci-  
 lia, componit vultum, ligat oculos, cachin-  
 nos cohibet, moderatur linguam, gulam fre-  
 nat, iram cedit, format incessum. Talibus  
 decet pudicitiae vestem distingui margari-  
 tis, istiusmodi circumdata rarietate virgini-  
 tas, cui gloriae merito non praefertur ange-  
 licae? Est ergo haec disciplina virtus quaedā  
 omnia respiciens quae rem aliquā circumstant  
 ac decent pro qualitate tēporis loci & per-  
 sonarū: quae qualitas ante omnia sollicita est  
 semper obseruanda. Etenim quae vno decēt  
 loco nō p̄tinus decēt alio: & quae huic serui-  
 unt tēpori aut personae, plerunq; non itē ser-  
 uunt isti aut illi. Atq; hinc plerunq; foedus  
 nascitur abusus, & nonnunquā etiā magna  
 inter nōnullos cōtrouersia, propterea quod  
 Q haec

Disciplina  
 morum de-  
 scribitur.

Hugo de sa.  
 vi. li. de inst  
 no. c. 10

Ber. ep. 113.

DE PROBITATE

hae conditiones parum obseruent, sed eã-  
 dem semper ubiq; & apud quosuis seruare  
 velint morum consuetudinem. Quocirca  
 res est quum primis necessaria, vt in cenob-  
 ijs & alijs spiritualibus collegijs extrarius  
 hic disciplinae decor studiosissime semper cõ-  
 seruetur, & vt iuniores & tyrones hac in re  
 diligentissime instituantur, iidemq; primo  
 omnium huiusmodi disciplinae per acris  
 etiam poenitentias coaptentur atq; adsue-  
 cant. Vnde enim inter monachos plus tur-  
 bae: vnde plus fastidij, vnde plus proficisci-  
 tur tentationis, quàm ex huius virtutis ne-  
 glectu? Certè in hoc ipso inimicus tantum il-  
 los plerunq; alienat à Deo & proximo, per  
 res penè nihili, quantum alios nonnullos in  
 mundo agētes per res graueis, & magni mo-  
 menti. Vbi autē hae disciplina studiosè ob-  
 seruatur, quid aliud in istiusmodi mortali-  
 bus, quàm angelos quosdam cernimus? Ad  
 hae quid aliud est spiritualis hominum pro-  
 bē instituta, optimisq; moribus exulta so-  
 cietas, quàm paradysus quidam & cœlū ter-  
 restre? Quare omnem appello & obtestor  
 ex parte Dei praelatum, qui rationem Deo  
 redditurus es salutis & animarum tibi con-  
 creditarum, ne usquā per pusillanimitatem  
 aut incuriam committas, quo minus exter-  
 nae cōuersationis honestas promouehatur:

sed

sed omneis adhibeas machinas, nullūq; nō moueas rudentem, quo hāc vbi prorsus nō est inuehas, vbi collapsa est restaures, & vbi est conserues prouehas & augeas. Huc sedulo & peculiariter adhortare iuuenes: qui vt huius sunt virtutis plerunq; maximè expertes, ita ad eandem amplectendam cæteris ferè sunt magis idonei. Insta opportunè im-  
 portunè, insolentiores argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina, & vbi sermonibus parum proficitur, adhibeto nōnunquam & multæ coactionis, aut flagelli remedium: hisq; modis experire an fortè vel sic queas subditorum inuenire salutē. Interim tamen tristibus miscere semper læta, memento, ne propter seueriorē correptionem tandem subditos habeas aut refractarios, aut fucatos. Edoce illos quātum ex seruata disciplina proficiatur bonorum: et ex aduerso quātum malorum dimanare possit ex detestanda dissolutione, vt virtutem non tam nosse discāt, quam exercere ex amore. Erudi itaq; illos hanc virtutem, sed potissimum exemplo piæ conuersationis, & exhibitione operum magis quam longo tractu verborū, quādoquidē vt Seneca ait Plus homines oculis quā auribus credunt. Longum enim est iter per præcepta breue & effi-  
 cax per exempla. Neque vere hæc solum

.2. Tim, 4. a

Sene. epi. 6.

Arist. 10.

Ethi. Ma-

gis inquit

mouent ex

empla quā

verba.

Q ij dixerim

## DE PROBIDADE

dixerim coenobiorum præpositis verū etiā  
parentibus (si modo liberos habeant) itēq;  
ōnibus præceptorib⁹: et præceptricib⁹ quos  
peculiaris semper cura sollicitos habere de-  
bet, vt recētia germina ipsorū fidei cōcredi  
ta salubriter inflectant, pbē instituāt, pieta-  
ti assuefaciāt, omni morū honestate erudiāt  
et expoliāt, in ōnibus disciplinā seruare edo-  
ceant, in motu, in quiete, in cibo, in potu, in  
vestibus, in visu, in colloquijs, & in cæteris  
omnibus: hæc enim facilius in nouis præsti-  
teris plantulis quam in adultioribus, quod  
illorū quam horū docilior sit animus & in  
omnem habitū flexilior. Quod si vero hic  
incurius sis, rationem tandem redditurus es  
non exitij solū illorum, verum etiā omniū  
malorum, quæ ex illorū malè instituta vita  
ad alios dimanabunt. Solent enim ferē eiuf-  
cemodi quasi pestes esse aliorū, & virtuti-  
bus impedimentū, & vitijs præsiātes fomē-  
tū. Proinde hanc nostrā admonitionem be-  
nigno affectu amplectere, & penitus animo  
in sculpas tuo, ne tandem quū tua tibi rese-  
rata fuerint lumina, & cuncta videris quæ  
inde sequuta sunt mala, neglecti officij pœ-  
nitudo perpetuū te excruciat, & citra om-  
nem veniæ spē te ipsum deploras. Videtur  
quidem hæc disciplina non perinde magni

esse

esse momenti, magnam tamen adfert vitæ mortaliū pernīcē neglecta. Nā quemadmodū putamē pomum, & cortex conseruat in suo virore arborem, ita disciplina morum externa, virtutes alit & cōseruat internas.

De disciplina in vestibus seruanda. Ca. 6.

**Q**Vando iam intelligimus, quātum ex disciplina agmen proficiscatur bonorum, hic consequēter tractandū quo modo iuxta diuersas sui partes sit hæc ipsa virtus exercenda. Quod quidem

faciemus quam poterimus paucissimis, tū quod alij nonnulli hac de re copiosissime disseruerint, tū q̄ ex seipso facile intelligat quisquis aliquo præditus est ingenio, quid in mēbrorū vsu & gestu decēs sit & itē quid indecens. Primo itaq; loco videndū qualē disciplinā, seruari deceat in vsu vestiū, in quo hodie peccatur non vno modo: sed potissimū per prætij studiū, quod seruū Christi magnopere dedecet, maximē quū beatus Petrus ne mulieribus quidem id præmittat,

Vide Specu- lum disci- par. 1. cap. 3 & seq. item. Hugo de sa. vic. de inst. nou.

docēs illas nō auro sed diuinis se virtutibus debere ornare: quibus tamen plusculū ali- quid indulgetur ornatus quā viris, vt ita maritis suis placeant, quæ alioqui fortasse propter naturaleis suas misérias plus æquo euilescerent, nisi mundus quidā ipsarum &

1. Pet. 3. 2. Idē apertius Pau. 1. Ti. 2. d

Q in forma,